

Villa Olanda: een Venetiaans palazzo

'Een van de monumentaalste woonhuizen ooit in Den Haag gebouwd', zo wordt Villa Olanda aan de Van Stolkweg 23 genoemd in het Die Haghe jaarboek 1986.

Zo'n omschrijving is gedurfd, en maakt nieuwsgierig. Maar het is waar: halverwege de Van Stolkweg bevindt zich een soort paleis. Op de natuurstenen pijlers aan weerszijden van de oprijlaan staat in sierlijke letters: 'Olanda', het Italiaanse woord voor Holland. Zo op het eerste gezicht denken we aan een palazzo van een Venetiaanse prins, eind vorige eeuw neergestreken aan de Hollandse kust. De oorsprong blijkt echter minder poëtisch: Olanda was het woonhuis van een rijk Rotterdamse koopman.

De geschiedenis van Olanda — vorig jaar op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst — is verweven met het Van Stolkpark, en begint in 1860, wanneer de Rotterdamse koopman Thomas van Stolk om gezondheidsredenen vanuit Rotterdam naar Den Haag verhuist. Tussen 1872 en 1879 koopt hij ongeveer 13 hectare grond tussen de Kanaalweg en het Promenadehotel, met het doel hier in samenwerking met de gemeente Den Haag een villapark te stichten. Ondanks het gezonde zeeklimaat wordt Thomas van Stolk maar 55 jaar oud: in 1882 overlijdt hij. De historie van Villa Olanda is uitgezocht door een bewoonster van het Van Stolkpark: Anneke Landheer. Dankbaar maken we gebruik van de op professionele wijze verzamelde gegevens.

Italiaanse namen

Na de dood van Thomas neemt zijn broer Abraham van Stolk de goederen over uit de Maatschap voor exploitatie en ontwikkeling van het Scheveningse park, waarvan hij mede-eigenaar was. In de akten die daarvoor zijn opgemaakt komt een perceel grond voor met de naam 'Olanda'. Het perceel grond ernaast heet 'Canzonetta'. Blijkbaar vonden de broers dat bij een villawijk Italiaanse namen pasten.

Abraham van Stolk verkoopt het Olanda-terrein, 62 are groot, op 2 juli 1886 voor 30.000 gulden aan zijn schoonzoon Edmund van Hoboken, heer van Rhooon, Pendrecht en Baarland. De familie van Hoboken is eveneens een zeer weggestelde Rotterdamse fa-

milie. Bij de verkoop wordt als voorwaarde gesteld dat er alleen één villa of een woonhuis gebouwd wordt, en geen bierhuis, tapperij, fabriek of publiekhuys. Nog in hetzelfde jaar, op 13 december 1886, legt de twaalfjarige Abraham van Hoboken de eerste steen voor wat de grootste villa in het Van Stolkpark moest worden. De naam van de architect van het bouwwerk is vooralsnog niet bekend. Door een open middenpartij in de vorm van drie bogen, een gevelindeling typerend voor Venetiaanse palazzo's, heeft hij Olanda een enigszins Venetiaans aanzicht gegeven. De hoofdingang bevindt zich, tegen verwachting in, aan de zijkant. De hal is van marmer, met veel stucwerk. Aan de rechterzijde van de villa bevindt zich een enorme kamer ensuite, met aan de achterzijde een serre. De oorspronkelijke, hoge houten lambrizing en het 19de eeuwse stucplafond zijn hier nog aanwezig. De huidige eigenaar en gebruiker van het pand, de projectontwikkelaar MAB, heeft in dit vertrek een 19de eeuwse schouw laten plaatsen.

Oliebaron

Nog even terug naar Edmund van Hoboken. Vanaf 1886 gaat hij Olanda uitbreiden met tuinen. Zijn schoonvader schenkt hem het laantje dat langs Olanda naar de Parkweg loopt (hiervoor had schoonpa in 1883 twintig gulden betaald). In 1887 koopt hij het terrein tegenover Olanda, gelegen tussen de Van Stolkweg en de Kanaalweg; dit wordt de 'overtuin' van Olanda. Vier jaar later verwerft hij ook nog een terrein links achter Olanda, strekkende tot aan de Parkweg. Daar laat hij een koetshuis en stallen bouwen.

Van Hoboken heeft twee zonen: de genoemde Abraham en Anthonie. Zij erven na zijn dood in 1894 Olanda met tuinen. Abraham en Anthonie staan te boek als 'zonder beroep', hetgeen wil zeggen dat ze konden rentenieren. In de buurt stonden 'ze als paardrijliefhebbers bekend.

Olanda wordt door hen gedurende vier jaar hoofdzakelijk als zomerhuis gebruikt. In 1898 verkopen ze het aan de Amerikaanse 'oliebaron': Francis William Randebrock, directeur van de American Petroleum Company. Als Randebrock in 1904 overlijdt zijn de hoofdbewoners: weduwe Matilda Schoverling en dochter Ida.

Ida trouwt in 1911 met Leopold van Limburg Stirum en verhuist naar huis 'Offem' in Noordwijk. Weduwe Randebrock wijdt de laatste jaren van haar leven aan het verzorgen van de tuinen bij Olanda. Deze moeten indrukwekkend zijn geweest, want in 1916 krijgt zij een gouden medaille van de Maatschappij voor Tuinbouw uitgereikt. Wanneer weduwe Randebrock overlijdt, erft dochter Ida 'Olanda'. Ze gaat er niet wonen, maar verhuurt het in 1925 aan jhr. mr. H.A. van Karnebeek, oud-burgemeester van Den Haag en van 1918 tot 1927 minister van buitenlandse zaken. Zijn kinderen hebben echter geen goede herinneringen aan het huis overgehouden: het was te groot, en niet gezellig.

In 1929 lijkt het laatste uur voor Olanda geslagen. De familie Randebrock-Schöverling verkoopt haar Scheveningse landgoed voor 190.000 gulden aan mr. P.J. Thierry, directeur van de NV Handelsmaatschappij 's-Gravenhage. Het lijkt alsof men van plan is Olanda te slopen: alle vaste schilderstukken, waaronder die uit de hal, de schoorsteenmantels en alle 'electrische ornamenten aan de plafonds' worden eruit eruit gehaald. De sloop, als men dat tenminste van plan is geweest, gaat evenwel niet door. Een half jaar later verkoopt Thierry Olanda, zonder tuinen, voor 80.000 gulden aan de stichting Pro Senectute: Olanda wordt verbouwd tot bejaardentehuis, en waarschijnlijk naar een van de meer vermogende bewoonsters, 'Huisje Salomonson' genoemd.

Vanaf 1974 is het Venetiaanse Olanda een kantoor, eerst in gebruik bij de accountants Klynveld Kraaijenhoff & Co, en sinds 1983 bij de MAB. Volgens een (ver)bouwtekening moeten boven de verlaagde kantoormaplafonds nog rijkbewerkte stucplafonds uit de tijd van de Rotterdamse familie Hoboken aanwezig zijn.